

Bart van Pagée

Bastiaan Doornewaard

Christian van Genugten

Eric van Roekel

Jan Willem Boon

Joop van Krimpen

Marcel Bouwmeester

Ron Lokhorst

Rutger Schuijffel

Sander Akkerman

Teun Wouters

Ton Sterk

Markt mist een actieve rol van de opdrachtgever bij thema recycling kunstgras

Forum Re-use or Recycle: Het gaat om veel meer dan alleen hergebruik

Gemeenten kregen het wel voor de kiezen tijdens het recent gehouden forum over de recycling van kunstgrasvelden. Enerzijds kregen ze voor de voeten geworpen dat zij als opdrachtgevers weglopen voor verantwoordelijkheid en de discussie over zorgplicht, anderzijds kregen vooral de grotere gemeenten het verwijt van arrogantie toegespeeld. Kortom, een levendige discussie tijdens het recent gehouden discussieforum met de titel 'Oud kunstgras: re-use or recycle'.

Auteur: Hein van Iersel

Wat gaan we doen met een oud kunstgrasveld op het moment dat het versleten is? Moet het dan per se worden gerecycled of is hergebruik ook een optie? Een artikel in de laatste uitgave van Fieldmanager heeft voor wat beroering gezorgd. Als we puur naar de regels kijken, is het verhaal eigenlijk relatief eenvoudig: recycling is een must. Tenminste, tenzij de opdrachtgever expliciet anders wil. De voorstanders van voortgezet gebruik vinden dit bijzonder, omdat een veld in een tweede leven nog een waarde vertegenwoordigt. Hergebruik van een oude kunstgrasmat zou daarom altijd de voorkeur genieten vanuit het principe van de Ladder van Lansink, waarbij hergebruik altijd de voorkeur geniet boven recycleren. De voordelen van recycling zijn op hun beurt ook

duidelijk. Nederland beschikt inmiddels over een aantal professioneel erkende verwerkers, zoals Re-Match en GBN, die in staat zijn om met een minimale milieu impact oude sportvelden in te nemen, te verwerken en de gerecyclede materialen weer in de markt te brengen. Op dat laatste vlak zijn ontegenzeggelijk grote stappen gemaakt. Nog maar een paar jaar geleden klaagden recyclingbedrijven dat circulair invulzand eigenlijk niet meer te verkopen was. Inmiddels is er wat dit betreft een knop omgegaan bij de opdrachtgevers en is het toepassen van deze bouwstoffen eigenlijk redelijk normaal geworden.

Oude matten

De forumdiscussie, die op 13 september in De Roskam in Houten werd gehouden, ging natuurlijk niet over het hergebruik van invulzand of de verschillende soorten infill, maar over het hergebruik van de matten. Eric van Roekel, directeur van GBN in Amsterdam vraagt zich allereerst af of hergebruik van kunstgras binnen de sportsector commercieel überhaupt interessant is. Zijn stelling is dat dit heel erg meevalt. Van Roekel: 'Het wordt natuurlijk anders als wij als verwerker een bordje aan de straat zetten met 'Kunstgras te koop'. En iedereen kan een paar meter komen halen tegen een aantrekkelijk tarief. Ik ben bang dat dit een beter verdienmodel is dan wat we nu doen, maar ik denk dat je dat niet moet doen. Die kunstgrasvelden belanden dan in de achtertuin of op de camping en komen daarna in de bak met restafval op de gemeentelijke vuilstort. Wat betekent dat ze gewoon verbrand zullen worden.'

Marcel Bouwmeester van de Gemeente Utrecht is het op dit vlak volledig eens met Van Roekel. 'Gemeenten dienen wat dat betreft hun verant-

woordelijkheid nemen. In principe kan hier ook geen discussie over zijn omdat het wettelijk gewoon zo geregeld is. Een oud kunstgrasveld is een afvalstof en mag niet zomaar opnieuw in de keten worden gebracht. Zo staat het in de regels. Er is binnen LAP3 een proces van hergebruik maar daar gaat dan bevoegd gezag over, zoals gemeentelijke milieudiensten of omgevingsdiensten. Als dit proces goed wordt doorlopen en er voor hergebruik schriftelijk akkoord is dan is hergebruik ook mogelijk.

Bart van Pagée is directeur van KYBYS en had zitting in de BSNCwerkgroep die in april van dit jaar een rapport over voortgezet gebruik van kunstgrasvelden heeft opgesteld. Volgens Van Pagée is de discussie over geld niet zo heel interessant en belangrijk. Dat regelt de markt zelf wel als de zorgplicht goed wordt ingevuld. De vraag is of afgehaalde velden geschikt zijn voor hergebruik.

Versleten

Over dat laatste onderwerp is het nodige te vertellen. Jan Willem Boon is de afgevaardigde van de Duitse kunstgrasfabrikant Polytan in Nederland. 'In het algemeen kun je zeggen dat kunstgrasvezels de laatste jaren duidelijk wat dikker zijn geworden. En die zullen daardoor minder snel verslijten.' Bas Reinds is directeur van kunstgrasfabrikant Domo Sports Grass in Nederland. 'Wanneer is een veld versleten? In de praktijk zie je zelden dat de vezel versleten is. Het is bijna altijd de schokabsorptie die niet meer op niveau is en waarom een veld wordt afgekeurd. En dat slechts voor een klein deel van het veld.'

De analyses van Bas Reinds en Jan Willem Boon worden eigenlijk breed gedeeld en betekenen feitelijk dat veel velden over het

algemeen langer gebruikt kunnen worden. Ton Sterk is gepensioneerd beleidsambtenaar 'sport' bij onder andere de gemeente Den Bosch en nu betrokken bij de Stichting Veldsport-Accommodatie's Nijmegen. Sterk beschrijft dat hockeyvelden in Nijmegen eigenlijk na tien jaar automatisch op de nominatie staan om te worden vervangen. Net als Sterk vertelt, schrikt hij ook van zijn eigen openhartigheid en probeert dit voor de dagelijkse praktijk in Nijmegen te nuanceren: 'Laat Nijmegen dit niet horen', maar uit het instemmend geknik van veel van de aanwezigen forumdeelnemers valt op te maken dat de praktijk van het standaard vervangen na een bepaalde periode, ongeacht de conditie van het veld, voor veel gemeenten de dagelijkse praktijk is. Marcel Bouwmeester, de buurman van Ton Sterk tijdens het forum, schetst dat Utrecht hier heel anders mee omgaat. Ook Utrecht heeft een investeringsmodel, maar gaat niet uit van een automatische vervanging. Utrecht keurt periodiek haar velden en zolang een veld binnen de gebruiksnormen blijft, wordt het niet vervangen.

De forumdiscussie, die op 13 september in De Roskam in Houten werd gehouden, ging natuurlijk niet over het hergebruik van invulzand of de verschillende soorten infill, maar over het hergebruik van de matten.

Volgens Bouwmeester is dit meteen een oproep aan de kunstgrasindustrie om kunstgrasconstructies te ontwikkelen die langer mee kunnen gaan. En daarmee ook duurzamer zijn. Feitelijk is dat de laatste jaren ook gebeurd.

Ron Lokhorst van het bedrijf Schmitz Foam: 'De aannemers zijn de sportvelden de afgelopen jaren veel meer met shockpads gaan bouwen. En dat zorgt ervoor dat velden duurzamer zijn geworden en langer meegaan als het gaat om schokabsorptie.'

Reinds komt nog even terug op zijn opmerking over schokabsorptie. Hij is duidelijk van mening dat opdrachtgevers vaak te weinig kennis van zaken hebben om te beoordelen of een veld werkelijk versleten is of gewoon slecht is onderhouden. Het forum oordeelt bijna unaniem dat dit laatste heel vaak het geval is. En het zou zomaar kunnen zijn dat er veel velden worden vervangen die met beter onderhoud nog een jaar of twee jaar behouden zouden kunnen blijven.

Reinds maakt even een uitstapje: 'Wat opdrachtgevers zouden moeten doen, is ons als aannemers een prestatiebestek meegeven. Zeg maar wat je wil en hoelang een veld moet voldoen. Dan kunnen wij dat wel realiseren en ervoor zorgen dat we gedurende de hele gebruikperiode een veld kunnen laten presenteren dat aan de normen voldoet.'

Beetje raar

Feitelijk heeft de discussie over beter onderhoud en periodiek renoveren van velden weinig te maken met het themaonderwerp. Er komt namelijk hoe dan ook een moment dat een veld aan de beurt is om te worden gerenoveerd. Volgens een artikel in Fieldmanager wordt er jaarlijks ongeveer 500.000 vierkante meter velden afgehaald door bedrijven als CarpetBeater en Silica Nova. Echt harde cijfers ontbreken echter. Als je uitgaat van ongeveer gemiddeld vierhonderd renovaties van hockey- en voetbalvelden per jaar, kom je op drie miljoen meter per jaar en dat is nog exclusief de grote tennismarkt. Een betrouwbare inschatting van de

capaciteit van beide verwerkers ontbreekt. Maar als je die gezamenlijke capaciteit zou inschatten op twee miljoen vierkante meter per jaar, zit je waarschijnlijk aan de ruime kant. Dat betekent dus dat er per jaar veel meer velden wegglekken dan die halve miljoen vierkante meter die in het gewraakte artikel (FM2, 2023) wordt vermeld.

Marktplaats

Een van de aanleidingen om tot dit forum te komen, is een vraag die bij vakblad Fieldmanager werd ingediend: waarom er geen marktplaats voor oud kunstgras voor sport zou moeten komen. Op zich is niemand het daarmee oneens. Op voorwaarde dat het voor opdrachtgevers duidelijk blijft waar hun velden uiteindelijk belanden. Bastiaan Doornewaard is eigenaar van het bedrijf Silica Nova. Volgens hem zou in een dergelijke marktplaats wel potentie zitten.

Marcel Bouwmeester: Maar dan wel duidelijk toepassingen in de sport. Geen tuintjes of camping en de eigenaar neemt de verplichting over dat de mat einde gebruik mat naar een erkende verwerker gaat. We moeten niet willen dat kunstgras nu opgeknippt de verbranding ingaat.

Eigenaarschap

Deel van het probleem is ontstaan doordat met name de kleinere gemeenten, maar ook de verenigingen veel te weinig kennis hebben over hoe het eigenlijk zou moeten wanneer je alle regels correct hanteert. Bart van Pagée stelt, en krijgt daarin bijval van anderen, dat hij voorbeelden kent van verenigingen waar het oude veld in stukken wordt gedeeld en voor een klein bedrag verhuizen naar de achtertuin van de leden. Van Pagée zit tijdens het forum naast collega-adviseur Sander Akkerman van PLANN Ingenieurs. Beiden pleiten ervoor dat adviseurs, maar ook aannemers, hun verantwoordelijkheid

Kunstgras Re-use or Recycle'

Het Forum 'Kunstgras Re-use or Recycle' werd gehouden op 13 september 2023 in Houten en bijgewoond door de volgende personen:

- Bart van Pagée, KYBYS
- Bas Reinds, Domo Sports Grass
- Bastiaan Doornewaard, Silica Nova
- Christian van Genugten, Tarkett Sports
- Eric van Roekel, GBN Groep
- Hein van Iersel, vakblad Fieldmanager
- Jan Willem Boon, Polytan
- Joop van Krimpen, Condor Grass
- Marcel Bouwmeester, VSG/gemeente Utrecht
- Ron Lokhorst, Schmitz Foam Products
- Rutger Schuijffel, CSC Sport
- Sander Akkerman, Plann ingenieurs
- Teun Wouters, TopGrass en als als Voorzitter WG circulariteit
- Ton Sterk, Stichting Veldsport Accommodatie's Nijmegen
- Wijnand Meijboom, vakblad Fieldmanager

moeten nemen om gemeenten en verenigingen voor te lichten op dit gebied. Teun Wouters, directeur van TopGrass, maar bij het forum ook en vooral aanwezig als voorzitter van de BSNC werkgroep circulariteit beaamt dat, maar zegt ook: 'Wij hebben hier als aannemers geen zak van te vinden, maar feit is wel dat de opdrachtgever in deze discussie grotendeels afwezig is.' Ook hier lijkt het complete forum het unaniem over eens te zijn. In de hele uitrol van het BSNC-rapport van april dit jaar bleek hoe lastig het was om opdrachtgevers geïnteresseerd te krijgen in het onderwerp. Voor de grote gemeenten is dit geen probleem. Die brengen hun velden doorgaans netjes naar een erkende verwerker. Rutger Schuijffel is werkzaam bij CSC Sport en bevestigt de tweedeling tussen grote en kleine gemeenten. 'Je hebt in Nederland iets van 320 gemeenten en zonder te generaliseren kijken de kleinere gemeenten naar het bedrag rechtsonder op de offerte.

Teun Wouters: 'Als je echt kennis en kunde hebt, hanteer je het BSNC-protocol, maar vaak wordt uit gemakzucht anders besloten.'

Bij Sander Akkerman schiet dit heilig verklaren van de grotere gemeenten toch wel enigszins in het verkeerde keelgat. Hij zegt zich te ergeren aan de arrogantie van de grote gemeenten en durft zelfs te betwijfelen dat deze gemeenten het veel beter zouden doen. Ton Sterk bevestigt dat eigenlijk. Grote gemeenten kiezen wat hem betreft voor gemak. En afvoeren naar de recycler is niet het goedkoopste, maar wel het makkelijkste. Ton Sterk: 'Hergebruik van oud kunstgras is complex, zelfs als op dat veld maar een paar jaar is gespeeld. Ik kan mij discussies herinneren uit mijn Bossche tijd, dat je aan het leuren was bij de afdeling Speelplekken met een oud hockey- of voetbalveld. En dan uiteindelijk toch maar koos voor afvoeren.

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!

